

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

STATE REGULATION OF EMPLOYMENT IN UKRAINE: THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECT

УДК 331.5

Гурбик Ю.Ю.

к.н.з держ. упр.,
старший викладач кафедри
економіки, управління
та адміністрування
Мелітопольський державний
педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Біляев С.С.

к.е.н.,
старший викладач кафедри
економіки, управління
та адміністрування
Мелітопольський державний
педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Сальнікова М.В.

викладач-стажист кафедри
економіки, управління
та адміністрування
Мелітопольський державний
педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

У статті досліджено сучасні теоретико-методологічні основи державного регулювання зайнятості населення в умовах перебудови вітчизняної економіки та соціальної сфери. Розкрито сутність та зміст державного регулювання зайнятості населення на основі аналізу понять, які його утворюють, таких як «державне регулювання економіки» та «зайнятність населення». Проаналізовано класифікації вітчизняних вчених принципів державного регулювання зайнятості населення.

Ключові слова: державне регулювання економіки, зайнятність населення, принципи державного регулювання зайнятості населення, класифікація.

В статье исследованы современные теоретико-методологические основы государственного регулирования занятости населения в условиях реструктуризации отечественной экономики и социальной сферы. Раскрыты сущность и содержание государственного регулирования занятости населения на основе анализа понятий, которые

его образуют, таких как «государственное регулирование экономики» и «занятость населения». Проанализированы классификации отечественных ученых принципов государственного регулирования занятости населения.

Ключевые слова: государственное регулирование экономики, занятость населения, принципы государственного регулирования занятости населения, классификация.

The article studies the modern theoretical and methodological foundations of state regulation of employment of population in terms of the restructuring of the domestic economy and social sphere. The essence and content of state regulation of employment of the population are revealed based on the analysis of concepts that form it, namely "state regulation of economy" and "employment of population". Domestic scholars' classifications of principles of state regulation of employment are analyzed.

Key words: state regulation of economy, employment of population, principles of state regulation of employment, classification.

Постановка проблеми. В сучасних умовах трансформації вітчизняної соціально-економічної сфери та подальшої інтеграції України до передових світових організацій (ЄС, НАТО) одним з найактуальніших завдань нашої держави є формування ефективного ринку праці та використання оптимальної політики зайнятості населення. Адже зайнятість є однією з головних складових вітчизняного ринку праці та визначає рівень соціально-економічного розвитку країни. На наш погляд, саме зайнятість повинна стати рушійною силою процесу забезпечення економічного зростання України.

Ефективний вплив держави на вирішення проблем зайнятості населення в Україні можливий за наявності теоретико-методологічного обґрунтування принципів державного регулювання зайнятості населення на основі узагальнення світових тенденцій та їх конкретно-наукового осмислення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження, пов'язані з теорією та методологією державного регулювання зайнятості населення, здійснили такі вітчизняні науковці, як В.Л. Міненко [26], Т.М. Кір'ян [14], С.В. Васильченко [2], Л.В. Іванова, О.В. Сорока [16], І.І. Чернега [32], В.М. Крикунова [19], В.А. Літинська [25], Т.П. Козарь [21], А.В. Іванченко [17].

Незважаючи на фундаментальні та комплексні науково-теоретичні дослідження сфери державного регулювання зайнятості населення в Україні,

через складність і поліаспектність цієї проблематики деякі теоретичні та методологічні питання розроблені недостатньо, тому потребують подальшого наукового дослідження та переосмислення на основі використання позитивного зарубіжного досвіду щодо створення ефективних систем (моделей) державного регулювання ринку праці та зайнятості населення.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження теоретико-методологічних засад державного регулювання зайнятості населення в умовах трансформації соціально-економічних процесів в Україні.

Вклад основного матеріалу дослідження. Для повнішого розкриття сутності наукової категорії «державне регулювання зайнятості» необхідно розкрити зміст понять, які його утворюють. Насамперед це «державне регулювання економіки» та «зайнятність населення».

Державне регулювання економіки є однією з основних функцій державного управління. Але слід відзначити, що це не означає функціональну вузькість цього процесу. Забезпечення сталого й ефективного розвитку сучасної національної економіки передбачає комплексний підхід, тому державне регулювання включає до свого інструментарію практичного впливу на економіку інші функції державного управління, які тісно взаємопов'язані між собою.

В науковій вітчизняній та світовій думці по-різному трактують це поняття, надаючи йому зміст з огляду на конкретний предмет дослідження. Слід зауважити, що в українському законодавстві поняття державного регулювання економіки не має визначення.

Деякі вчені розглядають державне регулювання економіки, виходячи з позицій теоретичного та практичного рівнів застосування. За теоретичного рівня «державне регулювання – це система знань про сутність, закономірності дії та правила застосування типових методів та засобів впливу держави на хід соціально-економічного розвитку, спрямованих на досягнення цілей державної економічної політики» [10, с. 14]. За практичного рівня «державне регулювання економіки – це сфера діяльності держави для цілеспрямованого впливу на поведінку учасників ринкових відносин з метою забезпечення пріоритетів державної економічної політики» [10, с. 15].

Існують позиції розгляду державного регулювання економіки як дії чи впливу певного набору методів та інструментів на соціально-економічні процеси. Так, деякі автори наголошують на тому, що «державне регулювання економіки – це втручання державних органів влади за допомогою різних методів та інструментів у розвиток основних економічних процесів з метою забезпечення позитивних соціально-економічних результатів» [7, с. 16].

Також обґрунтовують сутність державного регулювання економіки через застосування механізмів.

«Складовою частиною здійснення державної політики є визначення механізму її реалізації, який включає сукупність засобів, методів і ресурсів, що забезпечують виконання запланованих заходів відповідно до поставлених завдань» [1, с. 365].

Інші фахівці аналізують зміст державного регулювання економіки як певний процес впливу держави на соціально-економічне життя суспільства, а саме «державне регулювання економіки – регуляторний вплив держави на економічні процеси відповідними засобами з метою орієнтації суб'єктів господарювання і окремих громадян на досягнення конкретних цілей і раціональних пріоритетів державної політики» [15, с. 126], або «створення приблизно однакових стартових умов для формування, становлення і розвитку індивідуума незалежно від його соціального походження і майнового стану (доступ до середньої, вищої освіти, медичного забезпечення, юридичного захисту), а також забезпечення функціонування непривабливих для приватного капіталу галузей, які, проте, потрібні суспільству» [31, с. 17].

Поширеним підходом серед вітчизняних фахівців є розгляд державного регулювання економіки через площину застосування сукупності чи системи заходів з боку держави. Основні тлумачення державного регулювання економіки щодо цієї проблематики наведені в табл. 1.

Існує позиція у вітчизняній науці про те, що державне регулювання економіки утворилося в умовах генезису ринкової економіки, тобто досліджу-

Таблиця 1

Основні тлумачення поняття державного регулювання економіки

№ з/п	Автор, джерело	Визначення поняття
1	Д.М. Стеченко [29, с. 3]	Державне регулювання економіки в умовах ринкового господарства є системою типових заходів законодавчого, виконавчого та контролюючого характеру, які здійснюють правомочні державні установи та суспільні організації з метою стабілізації та адаптації наявної соціально-економічної системи до умов, що змінились.
2	Ю.В. Гришак [8, с. 16]	Модель державного регулювання економіки є певним поєднанням елементів, реалізується у вигляді комплексу заходів економічної політики та відповідних державних інститутів.
3	Л.А. Швайка [34, с. 39]	Державне регулювання – це комплекс заходів держави, спрямованих на скерування поведінки товаровиробника в напрямі, необхідному для досягнення поставлених органами державної влади цілей.
4	С.І. Косенко [22, с. 47]	Державне регулювання включає диференційовані заходи з підтримки функціонування вертикально інтегрованих фінансово-промислових груп, концентрацію на пріоритетних напрямках розвитку промислового та фінансового капіталу, а також реалізацію високоефективних проектів.
5	Л.І. Дідківська, Л.С. Головка [11, с. 23]	Державне регулювання економіки – це система заходів держави для здійснення підтримуючої, компенсаційної та регулюючої функцій, спрямованих на створення нормальних умов ефективного функціонування ринку та вирішення складних соціально-економічних проблем розвитку національної економіки та всього суспільства.
6	С.С. Григоруку [6, с. 43]	Державне регулювання економіки є системою державних заходів законодавчого, виконавчого та контролюючого характеру, що здійснюються правомочними державними установами та громадськими організаціями з метою стабілізації та розвитку економіки, пристосування наявної соціально-економічної системи до умов, що змінюються.

ване поняття розглядається в рамках історичного та еволюційного підходів. Так, І.О. Галиця зазначає, що «державне регулювання економіки є продуктом еволюції самої ринкової системи (вільний ринок, несистемне використання державного регулювання, системне державне регулювання економіки). Останній етап еволюції є основною характеристикою сучасної економіки як загальносвітової тенденції, що потребує нових проявів у вигляді взаємовідносин держави і бізнесу, державного регулювання і суспільного контролю» [4, с. 53].

Аналіз понять державного регулювання економіки дає нам підстави стверджувати, що воно є процесом впливу держави через набір певних механізмів, методів, інструментів та за допомогою вжиття заходів різного характеру (виконавчого, контролюючого, законодавчого, регулюючого, компенсаційного тощо), спрямованим на створення умов для нормального функціонування ринку, зведення до мінімуму негативних явищ ринкової системи, забезпечення стабільного розвитку соціально-економічного життя нашої країни, адаптацію наявної соціально-економічної системи до сучасних трансформаційних процесів, що відбуваються в українському суспільстві.

Серед науковців відсутня також єдність щодо визначення ще одного об'єкта нашого дослідження, а саме зайнятості населення. У табл. 2 наведено

тлумачення поняття «зайнятість населення» вітчизняними науковцями у двох аспектах, а саме законодавчому (юридичному) та науково-дослідницькому.

Окрім наведених визначень категорії «зайнятість населення», поширеним серед українських вчених є підхід, за якого це поняття розглядається у соціальному та економічному аспекті (Є.П. Качан [12, с. 291], Л.О. Городецька [5, с. 162], О.В. Чернявська [33, с. 148], О.В. Волкова [3, с. 174] та інші науковці).

Так, В.М. Петюх зазначає, що «зайнятість з економічних позицій суспільства – це діяльність працездатного населення, пов'язана зі створенням суспільного продукту або національного доходу» [27, с. 113], а далі продовжує, що «зайнятість із соціальних позицій – це, наприклад, зайнятість такими видами корисної діяльності, як навчання в загальноосвітніх школах, інших денних навчальних закладах, служба в армії, зайнятість у домашньому господарстві, виховання дітей, догляд за хворими і людьми похилого віку, участь у роботі громадських організацій» [27, с. 114].

Деякі вітчизняні дослідники додають до вищезазначених підходів ще й правовий аспект, який, на їхню думку, полягає в тому, що праця є природним правом людини, яке гарантується громадянину України державою. Відповідно до ст. 43 Конституції України кожен громадянин має право на

Таблиця 2

Основні тлумачення поняття «зайнятість населення»

Автор, джерело	Визначення поняття
<i>Законодавчий аспект</i>	
Закон України «Про зайнятість населення» [28]	Не заборонена законодавством діяльність осіб, пов'язана із задоволенням їх особистих та суспільних потреб з метою одержання доходу (заробітної плати) у грошовій або іншій формі, а також діяльність членів однієї сім'ї, які здійснюють господарську діяльність або працюють у суб'єктів господарювання, заснованих на їх власності, зокрема безоплатно.
<i>Науково-дослідницький аспект</i>	
Л.М. Кравчук [23, с. 8]	Складна динамічна соціально-економічна система відносин щодо залучення населення до трудової діяльності, задоволення суспільних інтересів і водночас індивідуальних потреб кожного працівника, що приносить йому дохід у грошовій чи негрошовій формі.
Л.В. Іванова, О.В. Сорока [16, с. 17]	Діяльність громадян щодо створення суспільного продукту або національного доходу, що є джерелом трудового доходу.
А.В. Кретова [18, с. 5]	Об'єкт державного управління, який знаходить відображення в поєднанні двох сторін, а саме соціальної, що визначає соціальний стан людей, та економічної, що є купівлею-продажом робочої сили як одного з факторів виробництва, а також має складну багаторівневу структуру.
І.О. Терехов [30, с. 7]	Найважливіша складова соціального розвитку особи й суспільства, яка пов'язана із задоволенням різних потреб у сфері праці та одночасно є економічним феноменом, що дає змогу оцінити здатність систем зайнятості забезпечити максимальний економічний ефект.
В.С. Васильченко [2, с. 23]	Діяльність громадян, що пов'язана із задоволенням їх особистих та суспільних потреб і, як правило, приносить їм дохід у грошовій або іншій формі.
О.А. Грішнова [9, с. 154]	Трудова діяльність громадян, яка пов'язана із задоволенням особистих і суспільних потреб, що не суперечать законодавству і, як правило, приносить заробіток (трудоий дохід).
В.І. Легкий [24, с. 143]	Стан людини, зміст якого складає діяльність, пов'язана із задоволенням особистих та громадських потреб.

працю, а держава створює умови для здійснення цього права, гарантує однакові можливості у виборі професії та роду трудової діяльності; реалізує програму професійно-технічного навчального, підготовки та перепідготовки кадрів відповідно до потреб суспільства [3, с. 174; 5, с. 162; 33, с. 148].

В законодавстві України поняття «державне регулювання зайнятості» трактується як «формування і реалізація державної політики у сфері зайнятості населення з метою створення умов для забезпечення повної та продуктивної вільно обраної зайнятості й соціального захисту в разі настання безробіття» [28].

Таким чином, в законодавстві України закріплено, що «державне регулювання зайнятості населення забезпечується через формування

та реалізацію державної політики у сфері зайнятості населення і визначається як сукупність взаємопов'язаних організаційно-правових, економічних і соціальних механізмів (методів) впливу на ринок праці, що застосовуються для забезпечення стимулювання попиту на послуги робочої сили, її розширеного відтворення та ефективного використання, вирішення інших проблемних питань зайнятості населення» [14, с. 9].

Ефективна розробка державної політики у сфері зайнятості населення повинна базуватись на використанні відповідних принципів, які застосовуються в системі державного управління та державного регулювання економіки.

В Енциклопедичному словнику з державного управління визначено, що «принцип – основне

Таблиця 3

Класифікація принципів державного регулювання зайнятості населення

Автор, джерело	Принципи
<i>Юридичний аспект</i>	
Закон України «Про зайнятість населення» [28]	Принцип пріоритетності забезпечення повної, продуктивної та вільно вибраної зайнятості в процесі реалізації активної соціально-економічної політики держави; принцип відповідальності держави за формування та реалізацію політики у сфері зайнятості населення; принцип забезпечення рівних можливостей населення в реалізації конституційного права на працю; принцип сприяння ефективному використанню трудового потенціалу та забезпечення соціального захисту населення від безробіття.
<i>Науково-дослідницький аспект</i>	
Є.П. Качан [12, с. 296–297]	Принцип забезпечення рівних можливостей усім громадянам в реалізації права на вільний вибір виду діяльності відповідно до здібностей та професійної підготовки; принцип сприяння забезпеченню ефективної зайнятості, запобіганню безробіття, створенню нових робочих місць; принцип координації діяльності у сфері зайнятості з іншими напрямками соціально-економічної політики; принцип забезпечення контролю профспілок, спілок підприємців, власників підприємств за виконанням заходів щодо забезпечення зайнятості населення; принцип міжнародного співробітництва у вирішенні проблем зайнятості населення.
Л.О. Городецька [5, с. 181–182]	Принцип забезпечення соціального партнерства суб'єктів ринку праці; принцип сприяння забезпеченню ефективної зайнятості, запобіганню безробіттю, створення нових робочих місць та умов для розвитку підприємництва; принцип добровільності праці та відсутності примушення громадян щодо вибору сфери діяльності й робочого місця; принцип гласності на основі всебічного інформування населення про наявність вакантних робочих місць; принцип дотримання комплексності заходів щодо регулювання зайнятості населення; принцип підтримки працездатних громадян у працездатному віці, які потребують соціального захисту; принцип забезпечення заходів запобіжного характеру щодо регулювання зайнятості населення та відтворення робочих місць; принцип певної гарантії зайнятості, тобто гарантії збереження робочих місць і професії, гарантії одержання доходів.
Г.С. Третяк, К.М. Бліщук [31, с. 114]	Принцип забезпечення рівних можливостей усім громадянам у реалізації права на вільний вибір виду діяльності відповідно до здібностей та професійної підготовки з урахуванням особистих інтересів та суспільних потреб; принцип сприяння забезпеченню ефективної зайнятості, запобіганню безробіття, створенню нових робочих місць та умов для розвитку підприємництва; принцип координації діяльності у сфері зайнятості з іншими напрямками економічної та соціальної політики на основі державної та регіональних програм зайнятості; принцип співробітництва професійних спілок, асоціацій (спілок) підприємців, власників підприємств, установ, організацій або уповноважених ними органів у взаємодії з органами державного управління у розробленні, реалізації та контролюванні за виконанням заходів щодо забезпечення зайнятості населення; принцип міжнародного співробітництва у вирішенні проблем зайнятості населення, зокрема праці громадян України за кордоном та іноземних громадян в Україні.

вихідне положення будь-якої теорії чи вчення, вихідні засади пояснень чи керівництва до дії» [13, с. 560]. Саме принципи відображають сутність, зміст та реальність процесів та явищ, які відбуваються в державному регулюванні зайнятості населення.

Необхідно відзначити, що серед українських науковців не існує єдиних критеріїв визначення та класифікації принципів публічного адміністрування (табл. 3).

Висновки з проведеного дослідження. Отже, проаналізувавши наукові праці вітчизняних учених, присвячені теоретико-методологічному дослідженню поняття «державне регулювання зайнятості населення», можемо зробити висновок, що ця проблематика має міждисциплінарний та багатоаспектний характер і потребує подальшого науково-теоретичного обґрунтування й осмислення.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Валевський О.І. Структура та функціональні особливості механізмів впровадження державної політики. Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України. 2004. № 4. С. 364–372.
2. Васильченко В.С. Державне регулювання зайнятості: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2003. 252 с.
3. Волкова О.В. Ринок праці: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 624 с.
4. Галиця І.О. Державне регулювання в умовах ринкових відносин. Економіка України. 2002. № 6. С. 52–58.
5. Городецька Л.О. Економіка праці і соціально-трудові відносини: навч. посібник. Київ: видавництво Національного авіаційного університету «НАУ-друк», 2009. 400 с.
6. Григорук С.С. Вдосконалення системи державного управління та регулювання підприємницької діяльності в Україні. Економіка та держава. 2004. № 11. С. 43–44.
7. Гриньова В.М., Новікова М.М. Державне регулювання економіки: підручник. Київ: Знання, 2008. 398 с.
8. Гришак Ю.В. Державне регулювання діяльності підприємств у післяприватизаційний період. Економіка України. 2000. № 11. С. 14–23.
9. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудові відносини. Київ: Знання, 2012. 559 с.
10. Чистов С.М., Никифорова А.Є., Куценко Т.Ф. та ін. Державне регулювання економіки: навч. посіб. Київ: Київський нац. економічний ун-т, 2000. 316 с.
11. Дідківська Л.І., Головка Л.С. Державне регулювання економіки: навч. посіб. Київ: Знання-Прес, 2000. 209 с.
12. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч.-метод. посібник / за заг. ред. Є.П. Качана. Тернопіль: ТДЕУ, 2006. 373 с.
13. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.М. Михненко та ін.; ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Троцинського, Ю.П. Сурміна. Київ: НАДУ, 2010. 820 с.
14. Зайнятість, праця та соціальний захист населення: вітчизняний та зарубіжний досвід. / за ред. Т.М. Кір'ян. Київ, 2017. 245 с.
15. Золотарьов В.Ф., Бурковська А.В. Державне регулювання економіки: навчальний посібник. Харків: вид-во ХарРі НАДУ «Магістр», 2003. 248 с.
16. Іванова Л.В., Сорока О.В. Державне регулювання зайнятості: навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2015. 264 с.
17. Іванченко А.В. Формування та розвиток механізмів державного регулювання зайнятості населення в Україні: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: спец. 25.00.02. Запоріжжя, 2015. 23 с.
18. Кретьова А.В. Теоретико-методичні засади удосконалення механізму управління працевлаштуванням незайнятих громадян у Державній службі зайнятості України: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: спец. 25.00.02. Донецьк, 2008. 22 с.
19. Крикунова В.М. Державне регулювання зайнятості в умовах ринкової трансформації економіки України: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.01. Львів, 2012. 20 с.
20. Коваль С.П. Державне регулювання зайнятості та безробіття на ринку праці. Економічний вісник університету. 2016. Вип. 28 (1). С. 107–114.
21. Козарь Т.П. Державне регулювання зайнятості населення в Україні: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: спец. 25.00.02. Запоріжжя, 2007. 22 с.
22. Косенко С.І. Державне регулювання економіки та напрями його здійснення. Юридичний журнал. 2006. № 7. С. 46–49.
23. Кравчук Л.М. Особливості регулювання зайнятості населення в регіоні: дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.07. Львів, 2009. 212 с.
24. Легкий В.І. Поняття і особливості категорії «зайнятість» в умовах трансформації економіки. Сталій розвиток економіки. 2013. № 3 (20). С. 142–146.
25. Літинська В.А. Державне регулювання зайнятості населення в Україні. Економічний вісник Донбасу. 2013. № 3 (33). С. 260–263.
26. Міненко В.Л. Державне регулювання ринку праці в умовах глобалізації економіки: теорія та практика: монографія. Харків: Магістр, 2009. 204 с.
27. Петух В.М. Ринок праці: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 1999. 288 с.
28. Про зайнятість населення: Закон України від 5 липня 2012 року № 5067-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.help/law/5067-VI/edition20.01.2018>.
29. Стеченко Д.М. Державне регулювання економіки: навч. посібник. Київ: МАУП, 2000. 176 с.
30. Терехов І.О. Державне регулювання зайнятості в Україні: автореф. дис. ... канд. соц. наук: спец. 22.00.04. Запоріжжя, 2007. 22 с.
31. Третяк Г.С., Бліщук К.М. Державне регулювання економіки та економічна політика: навч. посіб. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2011. 128 с.
32. Чернега І.І. Державне регулювання зайнятості та основні напрями його вдосконалення. Збірник наукових праць Уманського НУС. 2012. № 81. Ч. 2: Економіка. С. 463–472.
33. Чернявська О.В. Ринок праці: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 522 с.
34. Швайка Л.А. Державне регулювання економіки: навчальний посібник. Київ: Знання, 2006. 435 с.

REFERENCES:

1. Valevs'kyj O.I. (2004) Struktura ta funkcionaljni osoblyvosti mekhanizmiv vprovadzhenja derzhavnoj polityky // *Visnyk Nacionalnoji akademiji derzhavnogo upravlinnja pry Prezydentovi Ukrainy*, no 4. pp. 364–372.
2. Vasylychenko V.S. (2003) *Derzhavne reghuljuvannja zajnjatosti* : navch. posib. Kyjiv: KNEU, 252 p.
3. Volkova O.V. (2007) *Rynok praci: navchalnyj posibnyk*. Kyjiv: Centr uchbovoho literatury, 624 p.
4. Ghalycja I.O. (2002) *Derzhavne reghuljuvannja v umovakh rynkovykh vidnosyn*. *Ekonomika Ukrainym* no 6. pp. 52–58.
5. Ghorodec'ka L.O. (2009) *Ekonomika praci i socialjno-trudovi vidnosyny*. navch. posibnyk. Kyjiv: Vydavnytstvo Nacionalnogo aviacijnogo universytetu "NAU-druk", 400 p.
6. Ghryghoruk S.S. (2004) *Vdoskonalennja systemy derzhavnogo upravlinnja ta reghuljuvannja pidpryjemnyckoji dijalnosti v Ukraini*. *Ekonomika ta derzhava*. 2004. no 11. pp. 43–44.
7. Ghrynjova V.M., Novikova M.M. (2008) *Derzhavne reghuljuvannja ekonomiky: pidruchnyk*. Kyjiv: Znannja, 398 p.
8. Ghryshak J.V. (2000) *Derzhavne reghuljuvannja dijalnosti pidpryjemstv u pisljapryvatyzacijnyj period*. *Ekonomika Ukrainy*. no 11. pp. 14–23.
9. Ghryshnova O.A. (2012) *Ekonomika praci ta socialjno-trudovi vidnosyny*. Kyjiv: Znannja, 559 p.
10. *Derzhavne reghuljuvannja ekonomiky: navch. posib.* (2000) / S.M. Chystov, A.Je. Nykyforova, T.F. Kucenko ta in. Kyjiv: Kyjivskij nac. ekonomichnyj un-t, 316 p.
11. Didkiv'sjka L.I., Gholovko L.S. (2000) *Derzhavne reghuljuvannja ekonomiky: navch. posib.* Kyjiv: Znannja-Pres, 209 p.
12. *Ekonomika praci ta socialjno-trudovi vidnosyny: navch.-metod. posibnyk* (2006) / za zagh. red. J.P. Kachana. Ternopilj: TDEU, 373 p.
13. *Encyklopedychnyj slovnyk z derzhavnogo upravlinnja* (2010) / uklad. J.P. Surmin, V.D. Bakumenko, A.M. Mykhnenko ta in.; red. J.V. Kovbasjuka, V.P. Troshhyn'skogho, J.P. Surmina. Kyjiv: NADU, 820 p.
14. *Zajnjatistj, pracja ta socialnyj zakhyst naselennja: vitchyznjanyj ta zarubizhnyj dosvid.* (2017) / za red. T.M. Kir'jan. Kyjiv: 245 p.
15. Zolotarjov V.F., Burkov'sjka A.V. (2003) *Derzhavne reghuljuvannja ekonomiky: navchalnyj posibnyk*. Kharkiv: Khar'ki NADU "Maghistr", 248 p.
16. Ivanova L.V., Soroka O.V. (2015) *Derzhavne reghuljuvannja zajnjatosti: navchalnyj posibnyk*. Odesa: ONEU, rotaprynt, 264 p.
17. Ivanchenko A.V. (2015) *Formuvannja ta rozvytok mekhanizmiv derzhavnogo reghuljuvannja zajnjatosti naselennja v Ukraini: avtoref. dys. ... kand. nauk z derzh. upr.*: 25.00.02. Zaporizhzhja, 23 p.
18. Kretova A.V. (2008) *Teoretyko-metodychni zasady udoskonalennja mekhanizmu upravlinnja pracevlashtuvannjam nezajnjatykh ghromadjan u derzhavnij sluzhbi zajnjatosti Ukrainy: avtoref. dys. ... kand. nauk z derzh. upr.*: 25.00.02. Donec'k, 22 p.
19. Krykunova V.M. (2012) *Derzhavne reghuljuvannja zajnjatosti v umovakh rynkovoji transformaciji ekonomiky Ukrainy: avtoref. dys. ... kand. ekonom. nauk*: 08.00.01. Ljviv, 20 p.
20. Kovalj S.P. (2016) *Derzhavne reghuljuvannja zajnjatosti ta bezrobittja na rynku praci. Ekonomichnyj visnyk universytetu*. Vol. 28(1). pp. 107–114.
21. Kozarj T.P. (2007) *Derzhavne reghuljuvannja zajnjatosti naselennja v Ukraini: avtoref. dys. ... kand. nauk derzh. upr.*: 25.00.02. Zaporizhzhja, 22 p.
22. Kosenko S.I. (2006) *Derzhavne reghuljuvannja ekonomiky ta naprjamyj jogho zdijsnennja*. *Jurydychnyj zhurnal*. no 7. pp. 46–49.
23. Kravchuk L.M. (2009) *Osoblyvosti reghuljuvannja zajnjatosti naselennja v rehionih: dys. ... kand. ekon. nauk*: 08.00.07. Ljviv, 212 p.
24. Leghkyj V.I. (2013) *Ponjattja i osoblyvosti kategoriji "zajnjatistj" v umovakh transformaciji ekonomiky*. *Stalij rozvytok ekonomiky*. no 3 (20). pp. 142–146.
25. Litynsjka V.A. (2013) *Derzhavne reghuljuvannja zajnjatosti naselennja v Ukraini. Ekonomichnyj visnyk Donbasu*. no 3 (33). pp. 260–263.
26. Mینenko V.L. (2009) *Derzhavne reghuljuvannja rynku praci v umovakh ghlobalizaciji ekonomiky: teorija ta praktyka: monohrafiya*. Kharkiv: Maghistr, 204 p.
27. Petjukh V.M. (1999) *Rynok praci: navch. posibnyk*. Kyjiv: KNEU, 288 s.
28. *Pro zajnjatistj naselennja: Zakon Ukrainy vid 05.07.2012 No 5067-VI / Verkhovna Rada Ukrainy*. URL: <https://zakon.help/law/5067-VI/edition20.01.2018>.
29. Stechenko D.M. (2000) *Derzhavne reghuljuvannja ekonomiky: navch. posibnyk*. Kyjiv: MAUP, 176 p.
30. Terekhov I.O. (2007) *Derzhavne reghuljuvannja zajnjatosti v Ukraini: avtoref. dys. ... kand. soc. nauk*: 22.00.04. Zaporizhzhja, 22 p.
31. Tretjak Gh.S., Blishhuk K.M. (2011) *Derzhavne reghuljuvannja ekonomiky ta ekonomichna polityka: navch. posib.* Ljviv: LRIDU NADU, 128 p.
32. Chernegha I.I. (2012) *Derzhavne reghuljuvannja zajnjatosti ta osnovni naprjamky jogho vdoskonalennja: zb. nauk. pr. Umans'kogho NUS*. no 81. Ch. 2: *Ekonomika*. pp. 463–472.
33. Chernjavs'jka O.V. (2013) *Rynok praci: navch. posib.* Kyjiv: Centr uchbovoho literatury, 522 p.
34. Shvajka L.A. (2006) *Derzhavne reghuljuvannja ekonomiky: navchalnyj posibnyk*. Kyjiv: Znannja, 435 p.

Hurbyk Yu.Yu.

Candidate of Public Administration,
Senior Instructor at

Department of Economics, Management and Administration,
Bohdan Khmelnytskyi Melitopol State Pedagogical University

Biliajev S.S.

Candidate of Economic Sciences,
Senior Instructor at

Department of Economics, Management and Administration,
Bohdan Khmelnytskyi Melitopol State Pedagogical University

Sal'nikova M.V.

Lecturer at Department of Economics, Management and Administration,
Bohdan Khmelnytskyi Melitopol State Pedagogical University

STATE REGULATION OF EMPLOYMENT IN UKRAINE: THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECT

The article studies the modern theoretical and methodological foundations of state regulation of employment of the population in terms of the restructuring of the domestic economy and social sphere.

The essence and content of state regulation of employment of population are revealed based on the analysis of concepts that form it – “state regulation of economy” and “employment of population”.

The article defines the concept of “state regulation of economy” as a process of state influence through the set of certain mechanisms, methods, tools and with the help of various measures (executive, control, legislative, regulatory, compensatory, etc.) that is aimed at creating conditions for a normal functioning of the market, minimization of the negative phenomena of the market system; ensuring the stable development of the socio-economic life of our country; adaptation of the existing socio-economic system to the current transformational processes taking place in the Ukrainian society.

It is revealed that the consideration of the concept of “employment of population” in economic, social, and legal aspects is popular among domestic scholars.

The importance of using principles that reflect the essence, content, and reality of processes and phenomena taking place in the field of state regulation of employment is substantiated.

The main principles of state regulation of employment are studied and it is identified that there is no uniform approaches and criteria as regards to their definition and classification among domestic scholars.